

SPRAWY KOMBATANCKIE

1. Przyznawanie uprawnień kombatanckich.

Ustawa z dnia 24 I 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego, ogłoszona w Dz.U. Nr 17, p. 75 i podpisana przez Prezydenta RP L. Wałęsę, nie ograniczała w czasie dopuszczalności ubiegania się o uprawnienia kombatanckie. Jednak uchwalona przez Sejm 25 IV 1997 r. nowelizacja tej ustawy (Dz.U. Nr 68, p. 436) wprowadziła terminy składania wniosków o przyznanie uprawnień kombatanckich: dla osób zamieszkałych w kraju do 31 XII 1997 r., a dla zamieszkałych poza granicami Polski do 31 XII 1998 r. Ustawą z 6 II 1998 r. (Dz.U. Nr 37, p. 204) terminy te przedłużono: dla osób zamieszkałych w Polsce do końca 1998 r., a dla zamieszkałych za granicą do końca 1999 r.

Te postanowienia ustawowe zamykały drogę do ubiegania się o uprawnienia kombatanckie tym, którzy właściwych wniosków nie złożyli w w/w terminach. Stanowisko to reprezentował również Naczelny Sąd Administracyjny. W konsekwencji tych przepisów Urząd d/s Kombatantów i O.R. zmuszony był umarzać postępowania w sprawach wszczętych po 31 XII 1998 r.

Jednak Trybunał Konstytucyjny – odpowiadając na zapytanie prawne NSA – w dniu 15 IV 2003 r. orzekł, że przepisy określające kombatancom terminy na składanie wniosków o przyznanie uprawnień kombatanckich są niezgodne z Konstytucją. Zatem od dnia ukazania się tego orzeczenia, t.j. 29 IV 2003 r. (Dz.U. Nr 72, p. 658) kombatancki mogą składać wnioski o przyznanie uprawnień bez żadnych ograniczeń czasowych.

Natomiast osoby, które wcześniej złożyły wnioski o przyznanie uprawnień i otrzymały negatywne decyzje, miały czas na wznowienie postępowań do 29 V 2003 r. Gdy z uzasadnionych przyczyn data ta przez zainteresowanych nie została dotrzymana, istnieje możliwość przywrócenia tego terminu – na wniosek zainteresowanego.

Jednocześnie przypominamy, że o spełnieniu warunków do uzyskania uprawnień kombatanckich – orzeka Urząd d/s Kombatantów i O.R. i wydaje odpowiednie zaświadczenia na podstawie udokumentowanego wniosku osoby zainteresowanej oraz rekomendacji stowarzyszenia właściwego dla określonego rodzaju działalności kombatanckiej. W Związku Żołnierzy NSZ – wnioski do Urzędu d/s Kombatantów i O.R. kieruje Zarząd Główny Związku, po złożeniu ich przez zainteresowanego za pośrednictwem Zarządu Okręgowego ZZ NSZ.

2. Mianowanie kombatanatów na wyższe stopnie wojskowe.

Z okazji 60. rocznicy wybuchu II wojny światowej Sejm RP dnia 24 VII 1999 r. uchwalił ustawę o szczególnych zasadach, warunkach i trybie mianowania na wyższe stopnie wojskowe żołnierzy uczestniczących w walkach o wolność i niepodległość Polski podczas II wojny światowej i w okresie powojennym (Dz.U. Nr 72, p. 804), która umożliwia szczególne wyróżnienie obrońców Ojczyzny przez mianowa-

nie ich na wyższe stopnie wojskowe.

Zgodnie z tą ustawą chorążowie, podoficerowie i szeregowcy są mianowani na pierwszy stopień oficerski podporucznika, a oficerowie o jeden stopień wyżej, z ograniczeniem do stopnia pułkownika włącznie. Oficerowie, którzy w okresie powojennym nie byli mianowani na wyższe stopnie, są mianowani o dwa stopnie wyżej.

Ustawa wyklucza mianowanie osób, które po zakończeniu wojny były już mianowane co najmniej dwukrotnie za szczególne męstwo lub zasługi oraz osoby pozbawione uprawnień kombatanckich na podstawie art. 21, ust. 2, ustawy o kombatan- tach z 24 I 1991 r.

Prawnie dopuszczalne jest również dwukrotne mianowanie kombatanta na stopnie oficerskie na podstawie §33a rozporządzenia ministra Obrony Narodowej z 21 VI 1995 r. (Dz.U. Nr 78, p. 394), który brzmi: „Mianowanie żołnierza na kolejny wyższy stopień wojskowy za dokonanie czynu świadczącego o szczególnym męstwie lub za wyjątkowe zasługi może nastąpić tylko jeden raz; w wyjątkowych, szczególnie uzasadnionych wypadkach mianowanie żołnierza może nastąpić po raz drugi”. Powołany przepis koresponduje z art. 2, ust. 1, p. 1 ustawy z 24 VII 1999 r., który stanowi, że nie można mianować żołnierza, który po zakończeniu działań wojennych był co najmniej dwa razy mianowany na stopnie oficerskie. Na podstawie tych przepisów Urząd d/s Kombatan- tów przedkłada ministrowi Obrony Narodowej propozycje nadania stopnia porucznika osobom wyróżnionym już stopniem podporucznika. Nie jest określone, po jakim czasie uprawniony organ może złożyć wniosek o uhonorowanie takich osób, ale w praktyce przyjmuje się, że musi upłynąć co najmniej jeden rok od ostatniego mianowania.

Z wnioskami o mianowanie – dotyczącymi własnych członków – występują władze naczelne związków i stowarzyszeń kombatanckich. Dlatego wnioski składane przez zarządy okręgowe do Urzędu d/s Kombatan- tów zwracane są bez rozpatrzenia. Kombatan- ci niestowarzyszeni występują za pośrednictwem właściwego terenowo woj- skowego komendanta uzupełnień. W stosunku do kombatan- tów mieszkających za granicą, wnioski składają attachés wojskowi polskich przedstawicielstw dyploma- tycznych.

W Związku Żołnierzy NSZ obowiązuje następujący tok postępowania:

Wniosek – sporządzony na ustalonym formularzu – powinien być dokładnie wypeł- niony, zawierać wszystkie niezbędne dane osobowe oraz informacje o posiadanym stopniu wojskowym, z numerem i datą nadania.

W przypadku wniosku o mianowanie na kolejny stopień wojskowy – dokładne dane dotyczące poprzedniego stopnia wojskowego oraz opinia Zarządu Okręgu uzasad- niająca ponowne mianowanie danego członka.

W każdym przypadku do wniosku należy dołączyć poświadczoną za zgodność kserokopię zaświadczenia kombatanckiego oraz kserokopię książeczki wojskowej lub legitymacji oficera rezerwy z danymi personalnymi i aktualnym stopniem wojsko- wym.

Przygotowane wnioski j.w. należy złożyć w Zarządzie Głównym ZZ NSZ, który po zaopiniowaniu przedkłada je w Urzędzie d/s Kombatan- tów i Osób Represjonowa- nych.

3. Dalsze zmiany uprawnień kombatanckich.

Jak już informowaliśmy, od momentu przejęcia władzy przez obecnie rządzącą ekipę, uprawnienia kombatanckie przyznane pierwotną ustawą o kombatan- tach... z 24 I 1991 r. (Dz.U. Nr 17, p. 75) są systematycznie ograniczane.

Z dniem 15 XI 2002 r. weszła w życie ustawa z 11 X 2002 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin, ustawy o kombatan- tach..., ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz ustawy o zasił- kach rodzinnych, pielęgnacyjnych i wychowawczych (Dz.U. Nr 181, p. 1515).

Wg. tej ustawy obniżone dla kombatantów ulgi z 50% do 37% przysługują również na pociągi ekspresowe, IC, EC i przyspieszone autobusy PKS w komunikacji krajowej, dla inwalidów również na autobusy pośpieszne. Inwalidzi wojenni I grupy mogą podróżować autobusami z ulgą 78%.

Przypominamy, że osoby, które ukończyły 60 lat, mogą wykupić w kasie kolejowej Legitymację Seniora, która aktualnie na okres roku kosztuje 75 zł i uprawnia do przejazdu wszystkimi rodzajami pociągów z ulgą 50% - z wyjątkiem kilku określonych dni w roku.

Ustawą z 11 X 2002 r. wprowadzono dodatek kompensacyjny, stanowiący 15% dodatku kombatanckiego – dla emerytów i rencistów – który od 1 IV 2003 r. wynosi 21.15 zł, ponieważ dodatek kombatancki wynosi 140,99 zł. Dodatki te są wypłacane co miesiąc przez ZUS, razem z emeryturą lub rentą.

– Ale dodatkiem kompensacyjnym skasowano dotychczasowe ulgi:

- 10% zniżki przy zakupie domu lub mieszkania od Państwa lub gminy,
- zwolnienie z abonamentowych opłat telewizyjnych i radiowych,
- ulgę 50% za abonament telefoniczny i 20 bezpłatnych jednostek telefonicznych,
- ulgę w opłatach rejestracyjnych od pojazdów samochodowych oraz 50% zniżki w opłacaniu składek za obowiązkowe ubezpieczenie pojazdów samochodowych.

Inwalidzi wojenni I i II grupy składki AC i OC opłacają w 100% w zakładzie ubezpieczeniowym, a potem występują do organu rentowego o refundację 50% opłacanej składki. Tok postępowania w tych sprawach reguluje rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 XII 2002 r. (Dz.U. Nr 236, p. 1993).

W związku z ustawową likwidacją dla kombatantów zwolnień od opłat RTV z dniem 1 I 2003 r., kombatanci winni zgłosić w urzędach pocztowych zmianę stanu prawnego, mającego wpływ na uzyskanie dalszego zwolnienia z tych opłat – w terminie 14 dni od nastąpienia zmiany.

Zwolnienie od opłat RTV przysługuje m.in.:

- osobom, które ukończyły 75 lat – na podst. dowodu osobistego,
- inwalidom wojskowym i wojennym – na podst. książeczki inwalidzkiej.

Kombatanci, którzy przez wiele lat nie opłacali abonamentów RTV i nie znając szybko w życie wchodzących nowych przepisów, w większości nie złożyli we właściwym terminie wymaganych dokumentów. W związku z tym w kwietniu b.r. urzędy Poczty Polskiej wysłały tysiące zawiadomień wzywających ich do opłacenia – wraz z odsetkami za zwłokę – abonamentów RTV za I kwartał 2003 r.

Ponieważ sytuacja ta wzbudziła powszechne protesty środowisk kombatanckich – łącznie z Urzędem d/s Kombatantów – bo dotyczyła około 665 000 kombatantów i wdów po kombatantach, Krajowa Rada Radiotelefonii i Telewizji w dniu 15 IV 2003 r. przyjęła projekt rozporządzenia zmieniającego dotychczasowe przepisy w sprawie opłat abonamentowych RTV. Projekt nowego rozporządzenia KRRiT zwalnia z dniem 1 I 2003 r. z opłat abonamentowych kombatantów i inne osoby, które były uprawnione w dniu 31 XII 2002 r. do takiego zwolnienia na podstawie ustawy o kombatantach z 24 I 1991 r. określone w §4, ust. 1, 2 i 3 rozporządzenia KRRiT z 27 VI 1996 r. (Dz.U. Nr 82, p. 383 z późn. zmianami). Są to m.in. inwalidzi I grupy; niepełnosprawni; niezdolni do pracy i samodzielnej egzystencji; osoby które ukończyły 75 lat; inwalidzi wojenni i wojskowi; wdowy i wdowcy – emeryci i renciści pozostali po kombatantach.

W/w jeżeli uiścili opłaty abonamentowe za kilka miesięcy 2003 r. mogą się ubiegać o zwrot opłaconych abonamentów.

4. Wdowy i wdowcy – emeryci.

